

Nr 86

Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1971: 1082) om handel med ädelmetallarbeten, m. m.; given Stockholms slott den 16 mars 1973.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över industriärenden,

dels föreslå riksdagen att bifalla det förslag om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt,

dels inhämta riksdagens yttrande över vad föredragande departementschefen förordat.

GUSTAF ADOLF

RUNE B. JOHANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att ikraftträdandet av den av riksdagen antagna lagen om handel med ädelmetallarbeten skjuts upp till den 1 juli 1974.

I propositionen föreslås vidare att undantag får medges från förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten om det är påkallat med hänsyn till överenskommelse med främmande stat eller till internationellt ekonomiskt samarbete eller om eljest särskilda skäl föreligger.

Förslag till**Lag om ändring i lagen (1971: 1082) om handel med ädelmetallarbeten**

Härigenom förordnas, att övergångsbestämmelserna till lagen (1971: 1082) om handel med ädelmetallarbeten skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag träder i kraft den
1 juli 1973.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den
1 juli 1974.

Genom lagen upphäves

1. förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten,
2. ädelmetallstadgan (1956: 329),
3. förordningen (1901: 20) angående förbud mot anbringande av vissa stämplor eller märken å förgyllda och försilvrade med flera arbeten av oädel metall m. m.

De under 1 och 2 angivna författningarna gäller fortfarande i fråga om ädelmetallarbeten, som åsatts stämplor med stöd av någon av dessa författningar eller som före den nya lagens ikraftträdande införts till riket eller inlämnats för kontrollstämpling.

Ortsmärke, som enligt 16 § förordningen om kontroll å ädelmetallarbeten bestämts före den nya lagens ikraftträdande, får även i fortsättningen åsättas ädelmetallarbete.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1973.

Förslag till**Kungörelse om ändring i förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten**

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten,

dels att 42 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas en ny paragraf, 4 a §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Kungl. Maj:t får medge undantag från denna förordning, om det är påkallat med hänsyn till överenskommelse med främmande stat eller till internationellt ekonomiskt samarbete eller om eljest särskilda skäl föreligger.

Medgivande enligt första stycket får förenas med villkor.

42 §

1 mom.¹ Till böter dömes, om gärningen ej är belagd med straff i brottsbalken,

den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot villkor som meddelats med stöd av 4 a § andra stycket, om brottet ej är ringa;

den som tillverkat ädelmetallarbete i strid med bestämmelserna i 5—8 §§ eller guldarbete med lägre halt än påslagen finhaltsstämpel utmärker, dock endast där försäljning av arbetet skett;

den som försäljer ädelmetallarbete i strid med 9 eller 32 § eller guldarbete med lägre halt än påslagen finhaltsstämpel utmärker eller ädelmetallarbete, vars beskaffenhet eljest icke övrensstämmer med i denna förordning eller med stöd av densamma meddelade bestämmelser; dock att vad nu sagts icke gäller beträffande kontrollstämplat arbete, där försäljaren icke haft vetskap om arbetets oriktiga beskaffenhet;

den som överflyttar kontrollstämpel eller ansvarsstämpel från ett ädelmetallarbete till ett annat eller förser sådant arbete med oriktig stämpel eller stämpel, som icke må åsättas arbetet, eller utplånar kontrollstämpel eller ansvarsstämpel från ädelmetallarbete, där åtgärden ej är nödvändig i samband med nedskrotning, lagning eller omarbetning av sådant arbete; samt

den som förser till riket infört ädelmetallarbete med annan ansvarsstämpel än finhaltsstämpel eller med vetskap om att så skett försäljer **sådant arbete.**

Till böter dömes också den som försäljer ädelmetallarbete i strid mot 39 §.

Denna kungörelse träder i kraft dagen efter den, då kungörelsen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse 1968: 565.

Utdrag av protokollet över industriärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 16 mars 1973.

Närvarande: statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena WICKMAN, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, LUNDKVIST, GEIJER, ODHNOFF, MÖBERG, BENGTTSSON, NORLING, LÖFBERG, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för industridepartementet, statsrådet Johansson, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring av lagstiftningen om handel med ädelmetallarbeten* och anför.

Nuvarande ordning

Ädelmetallarbeten, dvs. arbeten av guld, silver eller platina och vissa legeringar därav, är sedan lång tid tillbaka underkastade kontroll vid tillverkning, yrkesmässig försäljning och import.

Enligt gällande förordning (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten skall tillverkaren anbringa ansvarsstämplar på arbeten som han förfärdigat, medan statens provningsanstalt (tidigare mynt- och justeringsverket) skall anbringa kontrollstämplar på dem. Ansvarsstämplar anbringas på arbeten som tillverkats i riket och utgörs av ortsmärke, tillverkarens namnstämpel (tillverkarstämpel) och årsbokstav. Guldarbeten skall också förses med finhaltsstämpel. På importerat ädelmetallarbete får inte finnas annan ansvarsstämpel än finhaltsstämpel. Tillverkaren ansvarar för att utfört arbete motsvarar ansvarsstämplar som åsatts arbetet.

Kontrollstämpel anbringas på arbetet för att bestyrka att det motsvarar de i nyssnämnda förordning uppställda fordringarna. Kontrollstämplingen utförs i Stockholm av provningsanstalten och i övrigt på ett flertal andra orter i landet av särskilda kontrollstämplingsförrättare. När arbetet lämnas för kontrollstämpling skall det vara försett med ansvarsstämplar och företes i sin helhet. Arbeten som kontrollstämplas av provningsanstalten skall undersökas i fråga om finhalten (proberas) före stämplingen. Hos kontrollstämplingsförrättarna sker dock stämpling utan föregående probering. Dessförinnan har emellertid prov tagits för undersökning i efterhand hos provningsanstalten. Sådana tas stickprovvis efter anstaltens bestämmande.

Förordningen innehåller bestämmelser också om förfarandet med underhålliga arbeten, avgifter, tillsyn och ansvar.

Till förordningen ansluter ädelmetallstadgan (1956: 329). I denna ges bl. a. bestämmelser om förfarandet vid kontrollstämpling.

Till de nämnda bestämmelserna om kontroll av ädelmetallarbeten anknuter förordningen (1901: 20) angående förbud mot anbringande av vissa stämplor eller märken å förgyllda och försilvrade med flera arbeten av oädel metall m. m. Enligt denna förordning är det förbjudet att förse arbeten som i sitt inre innehåller oädel metall med stämplor liknande de för ädelmetallarbeten föreskrivna ansvars- och kontrollstämplorna eller att utbjuda eller för försäljning införa sådana arbeten med liknande stämplor till riket.

Lagen (1971: 1082) om handel med ädelmetallarbeten

Riksdagen antog år 1971 en ny lag om handel med ädelmetallarbeten (prop. 1971: 165, NU 1971: 50, rskr 1971: 356). Enligt den nya lagen försvinner den nuvarande kontrollstämplingen som obligatorium. Kontrollstämpling skall emellertid kunna ske på begäran i varje särskilt fall. Tillverkare och importörer av ädelmetallarbeten skall vara skyldiga att förse dessa med ansvarsstämplor. De nuvarande reglerna om lägsta tillåtna finhalter behålls oförändrade.

Kungl. Maj:t får medge undantag från lagen, om det är påkallat med hänsyn till överenskommelse med främmande stat eller till internationellt ekonomiskt samarbete eller om eljest särskilda skäl föreligger. Medgivande kan förenas med villkor.

Den nya lagen träder i kraft den 1 juli 1973. Samtidigt upphävs förordningen om kontroll å ädelmetallarbeten, ädelmetallstadgan och förordningen angående förbud mot anbringande av vissa stämplor eller märken å förgyllda och försilvrade med flera arbeten av oädel metall m. m.

Beslut av 1972 år riksdag m. m.

I en motion (1972: 1349) av herrar Nordgren m. fl. till 1972 års riksdag föreslogs sådana ändringar i den nya lagen att kontrollstämpling av ädelmetallarbeten även i fortsättningen skulle vara obligatorisk. Motionärerna konstaterade att guldvaror är en begärlig vara vid inbrott och att polisens spaning efter häleriguld skulle försvåras om den obligatoriska stämplingen försvann. Näringsutskottet inhämtade yttranden över motionen bl. a. från guldsmedsbranschen och från rikspolisstyrelsen. Från rikspolisstyrelsens sida föreslogs att obligatoriet skulle bibehållas.

I sitt betänkande (NU 1972: 57) yttrade näringsutskottet bl. a. att

utskottet inte ifrågasatte riktigheten i rikspolisstyrelsens bedömning att en avveckling av obligatoriet skulle komma att medföra betydande risker för en ökad kriminalitet och allvarliga svårigheter för polisen att förhindra och avslöja brott på detta område. På grund av dessa nytillkomna omständigheter av polisiär art förordade utskottet att det av 1971 års riksdag fattade beslutet att avveckla den obligatoriska kontrollstämplingen av ädelmetallarbeten skulle upphävas.

Näringsutskottet hemställde att riksdagen i anledning av motionen hos Kungl. Maj:t skulle anhålla om förslag till sådan ändring i lagen om handel med ädelmetallarbeten att kontrollstämpling av ädelmetallarbeten även framdeles skall vara obligatorisk. Riksdagen följde utskottets förslag (rskr 1972: 305).

Statens provningsanstalt har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 12 januari 1973 föreslagit att den nya lagen får träda i kraft den 1 juli 1974, eftersom en lagändring enligt riksdagens beslut bl. a. kräver en översyn av ädelmetallkontrollens organisation.

Departementschefen

Som har framgått i det föregående innebär den antagna lagen om handel med ädelmetallarbeten bl. a. att den nuvarande obligatoriska kontrollstämplingen ersätts med en kontrollstämpling som sker först på begäran i varje enskilt fall. Lagen skall träda i kraft den 1 juli 1973.

Ett bibehållande av nuvarande ordning med obligatorisk kontrollstämpling föranleder ändring av lagen på flera punkter. Vidare måste taxesättningen och organisationen prövas om. Det är mot denna bakgrund en fördel om genomförandet av de lagändringar som riksdagen uttalat sig för får anstå något. Härigenom fås rådrum för de överväganden som behöver göras. I detta läge förordar jag i enlighet med provningsanstaltens förslag att ikraftträdandet av den nya lagen om handel med ädelmetallarbeten uppskjuts till den 1 juli 1974. Frågan om ändringar i lagen torde få anmälas när behövliga undersökningar slutförts.

I ett hänseende bör emellertid redan nu en ändring i gällande bestämmelser genomföras.

I de nordiska länderna gäller olika regler i fråga om statlig kontroll av ädelmetallarbeten. I Danmark har man ett system som innebär att kontrollstämpling av ädla metaller är frivillig. Likartade förhållanden föreligger i Norge. Finland tillämpar liksom Sverige regler om obligatorisk stämpling kombinerade med bestämmelser om finhalt. De nordiska regeringarna har bedömt det vara lämpligt att det nordiska samarbetet på området bedrivs inom ramen för det pågående harmoniseringsarbetet inom EFTA. Sverige har tillsammans med Finland, Norge,

Portugal, Schweiz, Storbritannien och Österrike den 15 november 1972 undertecknat en inom EFTA utarbetad konvention om kontroll och märkning av ädelmetallvaror.

Enligt art. 16 i konventionen skall denna ratificeras. Konventionen träder i kraft fyra månader efter det att det fjärde ratifikationsinstrumentet deponerats.

Som jag redan har nämnt får Kungl. Maj:t medge undantag från lagen om handel med ädelmetallarbeten bl. a. om det är påkallat med hänsyn till överenskommelse med främmande stat eller till internationellt ekonomiskt samarbete. En motsvarande bestämmelse bör föras in i förordningen om kontroll å ädelmetallarbeten för att ge möjlighet till ratifikation från svensk sida av konventionen.

Förslaget till ändring i förordningen bör underställas riksdagen för yttrande.

Under återopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t

1. föreslår riksdagen att antaga inom industridepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1971: 1082) om handel med ädelmetallarbeten,

2. inhämtar riksdagens yttrande över inom industridepartementet upprättat förslag till kungörelse om ändring i förordningen (1956: 328) om kontroll å ädelmetallarbeten.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

